

**Міністерство освіти і науки України
Полтавська державна аграрна академія
Факультет обліку та фінансів**

*Кафедра економічної теорії
та економічних досліджень*

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З
ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ»

*Для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм
навчання ступеня вищої освіти «Бакалавр» за освітньо-професійною
програмою «Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»*

ПОЛТАВА – 2018

Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз. Методичні рекомендації для написання курсової роботи з дисципліни «Фінансовий аналіз» (для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання ступеня вищої освіти «Бакалавр» за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»). – Полтава : ПДАА, 2018. – 23 с.

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і кредиту ПДАА **Мисник Т. Г.**

Рекомендовано до видання:

- кафедрою економічної теорії та економічних досліджень (протокол № 2 від 4.09.2018 р.);
- науково-методичною радою спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» (протокол № 1 від 4.09.2018 р.).

ЗМІСТ

Розділ 1. Загальні положення.....	3
Розділ 2. Тематика курсових робіт та процедура вибору теми.....	4
Розділ 3. Вимоги до структури курсової роботи.....	6
Розділ 4. Орієнтовні плани розділу 3 курсової роботи.....	9
Розділ 5. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	12
Розділ 6. Процедура захисту та критерії оцінювання.....	16
Розділ 7. Рекомендована література.....	17
Додатки.....	21

РОЗДІЛ 1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фінансовий аналіз у ринковій економіці розглядається як функція управління, що дає можливість визначати конкурентоспроможність суб'єкта підприємницької діяльності, здійснювати контроль за його майновим станом, ліквідністю, платоспроможністю, фінансовою та ринковою стійкістю, розробляти заходи щодо запобігання банкрутству. Усі суб'єкти ринкового економічного середовища, що мають відношення до ділового життя підприємства, повинні використовувати методики фінансового аналізу для прийняття рішень, які спрямовані на оптимізацію відповідних інтересів. Завдяки комплексному фінансовому аналізу з'являється можливість значно зменшити невизначеність і ризик, які притаманні процесу прийняття управлінських рішень.

Курсова робота – це самостійне наукове дослідження здобувача вищої освіти під керівництвом викладача протягом встановленого терміну. Курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних здобувачами вищої освіти за час навчання та застосування цих знань до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Курсову роботу з дисципліни «Фінансовий аналіз» виконують здобувачі вищої освіти денної та заочної форм навчання згідно з навчальними планами.

Мета курсової роботи з дисципліни «Фінансовий аналіз» – поглиблення теоретичних знань та формування практичних навичок із методики проведення фінансового аналізу, а саме: майна, оборотних активів та джерел формування капіталу, фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності, грошових потоків, ефективності використання капіталу, кредитоспроможності, ділової активності та інших напрямів; виявлення резервів підвищення ефективності діяльності та поліпшення фінансового стану підприємств.

Предмет курсової роботи – сукупність теоретичних, методичних та організаційних аспектів фінансового аналізу діяльності підприємств. Основними завданнями курсової роботи є:

- визначення мети і завдань аналізу щодо обраного об'єкта дослідження;
- вивчення літературних джерел вітчизняних і зарубіжних авторів, нормативної та методичної бази;
- забезпечення творчого підходу до обраної теми, самостійного

дослідження проблемних питань, глибоких теоретичних знань у висвітленні теми та їх тісного зв'язку з практичною діяльністю підприємства;

- проведення ретроспективного аналізу фінансового стану підприємства;

- забезпечення використання сучасних комп'ютерних програм у процесі аналітичних досліджень;

- розроблення рекомендацій та обґрунтування пропозицій щодо підвищення ефективності діяльності та поліпшення фінансового стану підприємства.

Курсова робота виконується на матеріалах підприємств різних форм власності та видів діяльності (крім бюджетних установ та організацій). Джерелами вихідної інформації є: фінансова і статистична звітність, дані управлінського і фінансового обліку, бізнес-плани та інші. Аналітичні дослідження передбачають використання вихідної інформації за *останні три роки*. Дані щодо виконання планових показників беруться за звітний рік.

Під час написання курсової роботи необхідно користуватися нормативно-методичною базою, матеріалами підручників, навчальних посібників, практикумів, періодичними виданнями, електронними ресурсами, а також методичними розробками, які застосовуються у навчальному процесі (див. розділ 7. Рекомендована література). Опрацювання інформації передбачає використання різних методів і прийомів фінансового аналізу. Вибір методики дослідження визначається змістом, структурою та обсягом вихідних даних і розрахункових показників. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання обов'язковим є застосування комп'ютерних програм.

РОЗДІЛ 2

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ ТА ПРОЦЕДУРА ВИБОРУ ТЕМИ

Запропонована тематика курсових робіт:

1. Аналіз майна підприємства.
2. Аналіз оборотних активів підприємства.
3. Аналіз джерел формування капіталу підприємства.
4. Аналіз власного капіталу підприємства.
5. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості.

6. Аналіз грошових потоків підприємства.
7. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства.
8. Аналіз фінансової стійкості підприємства.
9. Аналіз кредитоспроможності підприємства.
10. Аналіз ділової активності підприємства.
11. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.
12. Аналіз рентабельності роботи підприємства.

Тему для кожного здобувача вищої освіти денної форми навчання визначає викладач відповідно до його порядкового номера в списку групи: номери 1, 13, 23 – тема 1; 2, 14, 24 – тема 2; 3, 15, 25 – тема 3; 4, 16, 26 – тема 4; 5, 17, 27 – тема 5; 6, 18, 28 – тема 6; 7, 19, 29 – тема 7; 8, 20, 30 – тема 8; 9, 21, 31 – тема 9; 10, 22, 32 – тема 10; 11, 23, 33 – тема 11, 12, 24, 34 – тема 12.

Одна й та ж тема курсової роботи для здобувачів вищої освіти однієї групи повинна виконуватися за вихідною інформацією різних підприємств.

За погодженням із викладачем здобувач вищої освіти може самостійно запропонувати тему як доповнення до визначеного переліку з урахуванням теми досліджень у дипломній роботі.

Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання самостійно обирають одну з трьох визначених тем, користуючись таблицею:

Остання цифра номера залікової книжки	Номери тем курсової роботи (на вибір студента)		
0	1	4	8
1	2	5	7
2	3	6	9
3	1	5	10
4	2	4	11
5	3	6	12
6	1	8	11
7	2	9	12
8	3	5	8
9	1	6	10

Обрана тема курсової роботи затверджується протоколом засідання кафедри та обов'язково закріплюється викладачем у Завданні на курсову роботу (додаток Б).

РОЗДІЛ 3

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота, як оригінальне теоретико-прикладне дослідження, повинна мати чітку логіку побудови та завершеність.

Курсова робота містить:

- титульну сторінку (додаток А);
- завдання на курсову роботу (додаток Б);
- лист оцінювання курсової роботи (додаток В);
- зміст;
- вступ;
- основну частину (розділ 1, розділ 2, розділ 3);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

ВСТУП

У вступі (обсяг 2-3 сторінки) наводяться виділені напівжирним шрифтом за окремими абзацами:

- **актуальність теми** (обґрунтовується актуальність обраної теми, рівень її дослідження у науковій літературі);

- **мета та завдання дослідження:**

мета – вивчення, аналіз стану та визначення шляхів поліпшення предмета дослідження;

завдання – перелік завдань, що ставляться і вирішуються у курсовій роботі (вони повинні відповідати меті дослідження та змісту; початок формулювання кожного із завдань передбачає використання дієслів: «виявити», «узагальнити», «дати критичну оцінку», «розмежувати», «проаналізувати», «визначити», «розробити», «удосконалити», «обґрунтувати» та ін.);

- **предмет і об'єкт дослідження** (*ці категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове*), наприклад:

- предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти аналізу фінансової стійкості підприємств;

- об'єктом дослідження є напрями аналізу та система показників оцінювання фінансової стійкості СТОВ «Вишневе» Оржицького району.

Також у вступі вказуються використані джерела інформації, наприклад, фінансова і статистична звітність (назва форм і за які роки), нормативна і наукова література тощо, а також наводиться перелік

методів, способів та прийомів, які застосовуються під час проведення досліджень.

РОЗДІЛИ ОСНОВНОЇ ЧАСТИНИ

РОЗДІЛ 1

Науково-методичні основи... (далі залежно від теми курсової роботи) – обсяг 10-12 сторінок.

Наприклад, «Науково-методичні основи аналізу фінансової стійкості підприємств».

Розділ 1 включає 3 підрозділи, наприклад, для теми 8:

1.1. Сутність фінансової стійкості та її значення в аналізі фінансового стану суб'єктів господарювання.

1.2. Напрями аналізу та система показників оцінювання фінансової стійкості підприємства.

1.3. Інформаційне забезпечення аналізу фінансової стійкості.

Відповідно до теми висвітлюються теоретичні та методичні основи питань, які розглядаються у курсовій роботі. При цьому здобувач вищої освіти вивчає та використовує сучасні літературні джерела, в тому числі нормативну базу і періодичні видання, що присвячені проблемам оцінювання фінансового стану підприємств. У даному розділі необхідно узагальнити теоретичні положення, викласти логічно цілісний матеріал за темою на підставі вивчення та критичного опрацювання літературних джерел, дослідити полеміку навколо проблемних питань та визначити своє ставлення до них.

Обов'язкові посилання у тексті роботи на авторів і літературу зазначаються порядковим номером за переліком у списку використаних джерел і відповідною сторінкою (сторінками), виділених квадратними дужками, наприклад: [5, с. 15], [10, с. 32-34]. Варіанти посилань на авторів (ініціали, прізвище): на думку..., як зазначають..., за визначенням..., за класифікацією... тощо.

РОЗДІЛ 2

Фінансово-економічна характеристика підприємства – обсяг 10-12 сторінок.

Висвітлюються організаційно-правові основи функціонування підприємства, наводяться види його діяльності, розкриваються організаційні форми фінансового аналізу на підприємстві, досліджується рівень і динаміка (за 3 роки) показників фінансового стану та ефективності господарської діяльності, формулюються висновки щодо адаптованості підприємства до функціонування у ринковому економічному середовищі. Використані в розділі 2 таблиці (орієнтовна кіль-

кість – 5-6) не повинні повторювати таблиці розділу 3.

РОЗДІЛ 3

Назва співпадає з темою роботи – обсяг 20-25 сторінок.

Орієнтовні плани цього розділу за окремими темами наведено в розділі 5 даних методичних рекомендацій.

Робота повинна бути ілюстрована рисунками, схемами, графіками, діаграмами тощо.

У кінці кожного розділу основної частини формулюються короткі висновки (в межах 0,5-1 стор.).

ВИСНОВКИ

Обсяг 3-4 сторінки. Необхідно сформулювати 6-7 пунктів висновків і 3-4 пункти пропозицій, що узагальнюють конкретні результати проведених у курсовій роботі досліджень послідовно за розділами – першим, другим та третім. Пропозиції повинні підтверджуватися розрахунками, бути економічно обґрунтованими та прийнятними для практичної реалізації в умовах підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

У список включаються літературні джерела (орієнтовна кількість – 20-25), які були використані під час написання курсової роботи. Оформлення списку проводиться згідно з нормативними вимогами державних стандартів України (див., наприклад, розділ 7 даних методичних рекомендацій). Джерела розміщуються в алфавітному порядку прізвищ авторів або заголовків.

До списку не вносяться джерела інформації та методичні розробки, що використовуються у навчальному процесі.

ДОДАТКИ

У додатках курсової роботи розміщуються:

1) обов'язково:

- фінансова і статистична звітність (Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) та інші форми, що використовувалися у роботі) за 3 роки;

2) за необхідністю:

- таблиці допоміжної вихідної інформації та ілюстрації;

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки.

РОЗДІЛ 4

ОРІЄНТОВНІ ПЛАНИ РОЗДІЛУ 3 КУРСОВОЇ РОБОТИ

Під час написання розділу 3 курсової роботи необхідно користуватися методичними розробками, навчальною та науковою літературою (див. розділ 7. Рекомендована література). Нижче наведено орієнтовні плани розділу 3 за темами.

1. АНАЛІЗ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аналіз складу, структури та динаміки активів (майна).

3.2. Аналіз необоротних активів, руху та функціонального стану основних засобів.

3.3. Факторний аналіз ефективності використання майнових ресурсів.

3.4. Напрями поліпшення майнового стану підприємства.

2. АНАЛІЗ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аналіз складу, структури та динаміки оборотних активів.

3.2. Оцінювання впливу забезпеченості власними оборотними коштами на фінансову стійкість підприємства.

3.3. Аналіз оборотності оборотних активів.

3.4. Напрями прискорення оборотності та підвищення ефективності використання оборотних активів.

3. АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аналіз складу, структури та динаміки пасивів (джерел формування капіталу).

3.2. Аналіз власного і позикового капіталу.

3.3. Розрахунок і факторний аналіз показників ефективності використання сукупного капіталу.

3.4. Напрями забезпечення оптимальної структури джерел формування капіталу підприємства.

4. АНАЛІЗ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Горизонтальний і вертикальний аналіз власного капіталу.

3.2. Оцінювання впливу забезпеченості власним капіталом на фінансову стійкість підприємства.

3.3. Розрахунок і факторний аналіз показників ефективності використання власного капіталу.

3.4. Напрями вдосконалення формування та поліпшення використання власного капіталу підприємства.

5. АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

3.1. Горизонтальний, вертикальний та порівняльний аналіз дебіторської та поточної кредиторської заборгованості.

3.2. Комплексне оцінювання дебіторської та поточної кредиторської заборгованості.

3.3. Вплив розрахунків з дебіторами і кредиторами на фінансовий стан підприємства.

3.4. Напрями поліпшення платіжно-розрахункових відносин підприємства.

6. АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аналіз руху грошових коштів у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

3.2. Розрахунок абсолютних і відносних показників грошових потоків.

3.3. Оцінювання впливу забезпеченості грошима та їх еквівалентами на фінансовий стан підприємства.

3.4. Напрями підвищення ефективності управління грошовими потоками підприємства.

7. АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аналіз ліквідності балансу.

3.2. Оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства за системою відносних показників (коефіцієнтів).

3.3. Визначення ознак поточної, критичної та надкритичної неплатоспроможності.

3.4. Побудова багатофакторних моделей діагностики ймовірності банкрутства.

3.5. Напрями підвищення рівня платоспроможності підприємства.

8. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аналіз фінансової стійкості підприємства за системою відносних показників (коефіцієнтів).

3.2. Визначення та аналіз типу фінансової стійкості підприємства.

3.3. Розрахунок і факторний аналіз порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості.

3.4. Напрями забезпечення фінансової стабільності функціонування підприємства.

9. АНАЛІЗ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Вибір моделі та розрахунок фінансових коефіцієнтів для визначення інтегрального показника фінансового стану боржника – юридичної особи.

3.2. Розрахунок інтегрального показника фінансового стану та визначення класу кредитоспроможності підприємства.

3.3. Оцінювання ймовірності дефолту боржника – юридичної особи.

3.4. Напрями підвищення рівня кредитоспроможності підприємства.

10. АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аналіз дотримання «золотого правила економіки підприємства».

3.2. Комплексне оцінювання ділової активності підприємства за системою показників оборотності активів і пасивів.

3.3. Аналіз ринкової активності підприємства.

3.4. Напрями підвищення рівня ділової активності підприємства.

11. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аналіз формування доходів, витрат і фінансових результатів.

3.2. Факторний аналіз показників фінансових результатів з використанням адитивних моделей.

3.3. Факторний аналіз чистого доходу та фінансових результатів від реалізації продукції.

3.4. Напрями підвищення прибутковості діяльності підприємства.

12. АНАЛІЗ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА

- 3.1. Аналіз рівня і динаміки показників рентабельності та окупності.
- 3.2. Факторний аналіз показників рентабельності.
- 3.3. Розрахунок і факторний аналіз ефекту фінансового важеля.
- 3.4. Напрями підвищення рентабельності роботи підприємства.

РОЗДІЛ 5 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Загальні вимоги

Курсова робота виконується комп'ютерним або рукописним способом на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм) через 1,5 міжрядкових інтервали (29 рядків на сторінці). Шрифт – *Times New Roman Cyr 14*. У таблицях і рисунках необхідно зменшувати інтервал (до 1) та розмір шрифту (до 12).

Загальний обсяг курсової роботи – 45-55 сторінок.

Текст роботи необхідно розміщувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 25 мм, нижнє – 20 мм.

Робота виконується чорними чорнилами або стрічкою одного кольору, включаючи макети таблиць, графіки, діаграми тощо.

Кожна структурна частина курсової роботи (вступ, розділи 1, 2, 3, висновки, список використаних джерел) починається з нової сторінки. При цьому остання сторінка структурної частини повинна бути заповнена не менше ніж на 50 %.

Заголовки структурних частин курсової роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ 1», «РОЗДІЛ 2», «РОЗДІЛ 3», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами, **напівжирним шрифтом**, по центру рядка (без абзацного відступу). Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої), **напівжирним шрифтом**, з абзацного відступу в підбір до тексту. Після назв розділів і підрозділів крапки не ставляться.

Приклад:

РОЗДІЛ 1 ЗАГОЛОВОК РОЗДІЛУ

1.1. Заголовок підрозділу

Відстань між назвою структурної частини та назвою підрозділу має становити один рядок, між заголовком підрозділу та текстом – один рядок, між попереднім текстом і заголовком наступного підрозділу – два рядки.

У тексті роботи і таблицях допускаються лише загальноприйняті скорочення одиниць виміру показників (грн, тис. грн, ц, т, % тощо).

Нумерація

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул подається арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульна сторінка, яка включається до загальної нумерації сторінок. На титульній сторінці номер сторінки не ставиться, на наступних сторінках номер проставляється у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці (шрифт – *Times New Roman Cyr 12*). Нумерація сторінок починається зі змісту роботи цифрою 2. Закінчується нумерація на сторінці, де написано слово «Додатки» (вона розміщується після списку використаних джерел).

Підрозділи нумеруються у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставиться крапка. У кінці номера підрозділу крапка також ставиться, наприклад: 3.1. Далі у тому ж рядку розміщується заголовок підрозділу.

Ілюстрації (рисунки, схеми, графіки тощо) і таблиці подаються у роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

Ілюстрації (рисунки, схеми, графіки тощо) позначаються словом «Рис.» і нумеруються послідовно в межах розділу. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, наприклад: Рис. 3.1. (перша ілюстрація третього розділу). Номер ілюстрації, її назва та пояснювальні підписи розміщуються послідовно під ілюстрацією.

Приклад:

Рис. 3.1. Назва ілюстрації

Рисунки відокремлюються від тексту роботи вільними рядками (зверху і знизу).

Таблиці нумеруються послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. Вище назви таблиці справа розміщується слово «Таблиця» з її порядковим номером. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, наприклад:

Таблиця 3.1 (перша таблиця третього розділу). За умови перенесення таблиці на іншу сторінку справа пишуться слова: *Продовж. табл. 3.1*.

Формули нумеруються у межах розділу. Номер формули про- ставляється справа сторінки в дужках і складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, наприклад: (3.1).

Таблиці

Числовий матеріал, як правило, оформляється у вигляді таблиць. Назва таблиці починається з великої літери та розміщується симетри- чно до макету. У назві таблиць розділів 2 і 3 вказується назва підпри- ємства. Заголовки граф починаються з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з ве- ликих, якщо вони є самостійними.

Таблицю з великою кількістю граф можна поділяти на частини та розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Як- що рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в пер- шому випадку в кожній частині таблиці повторюється нумерація граф, у другому випадку – назва бокових заголовків.

Приклад:

Таблиця 3.1

Назва таблиці

Показник	_____ р.		_____ р.	
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку
А	1	2	3	4

Продовж. табл. 3.1

А	1	2	3	4

Умовні позначення, що можуть зустрічатися у таблицях:

тире (–) – явищ не було;

крапки (...) – відомості відсутні;

нуль (0; 0,0) – явища відбулися, але у вимірах, менших за ті, що можуть бути виражені використаними в таблиці розрядами;

знак (×) – заповнення рубрики за характером побудови таблиці не має сенсу або недоцільне.

Після макету таблиці слід залишати вільний рядок.

Формули

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів подаються безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Перший рядок пояснення починається зі слова «де» без двокрапки. Значення кожного символу та числового коефіцієнта подаються з нового рядка. Рівняння та формули виділяються у тексті вільним рядком.

Посилання

Посилання на ілюстрації вказуються порядковим номером ілюстрації, наприклад: рис. 3.1.

Посилання на формули вказуються порядковим номером формули в дужках, наприклад: у формулі (3.1).

На всі таблиці повинні бути посилання у тексті, при цьому слово «таблиця» пишеться скорочено, наприклад: у табл. 3.1. У повторних посиланнях на таблиці, ілюстрації, формули вказується скорочено слово «дивись», наприклад: див. табл. 3.1.

Список використаних джерел

Використані в курсовій роботі джерела розміщуються в алфавітному порядку прізвищ авторів або заголовків **без підрозділу на їх види** (нормативні документи, книги, статті, тези з матеріалів конференцій тощо). Дані про джерела наводяться мовою оригіналу. Використані літературні джерела повинні бути переважно за останні 5 років. Приклади їх оформлення наведено в розділі 7 даних методичних рекомендацій.

На останній сторінці списку використаних джерел вказується *дата закінчення написання курсової роботи* і здобувач вищої освіти ставить *особистий підпис*.

Додатки

Додатки оформляються як продовження курсової роботи в порядку появи посилань у тексті, наприклад (додаток А).

Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер: Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Кожний додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок. По центру над заголовком пишеться слово «Додаток» з позначенням відповідної великої літери, наприклад: Додаток А. Додаток за необхідності може бути поділений на декілька складових елементів. Наприклад, комплект фінансової звітності за рік рекомен-

дується позначати наступним чином:

Додаток А.1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»;

Додаток А.2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» і т. д.

РОЗДІЛ 6

ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Здобувачі вищої освіти денної форми навчання здають курсову роботу для перевірки на кафедрі економічної теорії та економічних досліджень за визначеним викладачем графіком (але не пізніше, ніж за два тижні до захисту), а заочної форми – на початку екзаменаційної сесії.

У процесі перевірки курсової роботи керівник робить письмові зауваження, зрозумілі помітки, виправлення, відмічає позитивні сторони роботи та недоліки, які потрібно ліквідувати до захисту. Керівник курсової роботи обов'язково оформляє Лист оцінювання (додаток В).

Курсові роботи, зміст та оформлення яких відповідає вимогам методичних рекомендацій, допускаються до захисту, про що викладачем робиться відмітка в Листі оцінювання. За необхідності, курсова робота доопрацьовується згідно із зауваженнями, а потім допускається до захисту.

Захист курсової роботи проводиться публічно перед комісією у складі 2-3 викладачів кафедри, у тому числі і керівника курсової роботи. За результатами захисту оформляється протокол та відомість.

Критерії оцінювання курсової роботи затверджуються кафедрою та відображаються у Листі оцінювання (додаток В). При цьому загальна кількість балів за виконання курсової роботи (до захисту) – 59, за відповіді членів комісії під час захисту – 41.

Результати захисту курсової роботи оцінюються за національною шкалою та шкалою ЄКТС:

Сума балів	Шкала ЄКТС	Національна шкала
90 – 100	А	відмінно
82-89	В	добре
74-81	С	
64-73	Д	задовільно
60-63	Е	

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного захисту
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним написанням роботи

У випадку отримання здобувачем вищої освіти під час захисту курсової роботи оцінки «незадовільно» (FX, F) рішенням кафедри йому може бути запропонована нова тема і новий термін виконання курсової роботи. Здобувачі вищої освіти, які без поважної причини не подали курсову роботу у визначений термін або не захистили її, вважаються такими, що мають академічну заборгованість.

РОЗДІЛ 7 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз банківської діяльності : [підручник] / за ред. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2003. – 599 с.
2. Аналіз господарської діяльності : [навч. посіб.] / Шевчук В. О., Коновалова О. В., Пантелеев В. П.; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К. : ДП «Ін форм.-аналіт. агентство», 2011. – 399 с.
3. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : [навчальний посібник] / О. Я. Базилінська ; 2-ге вид. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 328 с.
4. Болюх М. А. Економічний аналіз : [навч. посіб.] / Болюх М. А., Бурчевський В. З., Горбаток М. І. ; за ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. – К. : КНЕУ, 2001. – 540 с.
5. Болюх М. А. Аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетних установ : [навч. посіб.] / М. А. Болюх, А. П. Заросило. – К. : КНЕУ, 2008. – 344 с.
6. Васюренко О. В. Економічний аналіз діяльності комерційних банків : [навч. посіб.] / О. В. Васюренко, К. О. Волохата. – К. : Знання, 2006. – 463 с.
7. Гадзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємств : [навчальний посібник] / О. І. Гадзевич. – К. : Кондор, 2004. – 180 с.
8. Економічний аналіз : навч. посіб. [для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»] / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП «Рута», 2003. – 680 с.
9. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 лип. 1999 р., із змінами (у редакції Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» № 2164-VIII від 5 жовт. 2017 р.) [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

10. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (нова редакція) № 4212-VI від 22 груд. 2011 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon2.rada.gov.ua>.

11. Збірник задач з аналізу банківської діяльності : [навч. посіб.] / [Герасимович А. М., Парасій-Вергуненко І. М., Примостка Л. О. та ін.] ; за ред. проф. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2006. – 504 с.

12. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз : [навчальний посібник] / К. В. Ізмайлова. – К. : МАУП, 2000. – 146 с.

13. Камінська Т. Г. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту на сільськогосподарських підприємствах : [монографія] / Камінська Т. Г., Шатковська Л. С., Шиш А. М. та ін. ; за ред. к.е.н., доц. Т. Г. Камінської. – К. : «Компринт», 2013. – 329 с.

14. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : [підручник] / Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. ; 3-тє вид., переробл. і доп. – К. : Знання, 2008. – 487 с.

15. Ковбасюк М. Р. Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств : [навчальний посібник] / М. Р. Ковбасюк. – К. : Видавничий дім «Скарби», 2001. – 336 с.

16. Кононенко О. Аналіз фінансової звітності / О. Кононенко. – Харків : Фактор, 2008. – 208 с.

17. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : [навчальний посібник] / М. Я. Коробов. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2000. – 378 с.

18. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз і прогнозування / Г. О. Крамаренко. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 224 с.

19. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз : [підручник] / Г. О. Крамаренко, О. Є. Чорна. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.

20. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств : [навчальний посібник] / Л. А. Лахтіонова. – К. : КНЕУ, 2004. – 365 с.

21. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності / Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 476 від 11 квіт. 2013 р., із змінами [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.

22. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства / Затверджено наказом Міністерства економіки України № 14 від 19 січ. 2006 р. (у редакції наказу Міністерства економіки України № 1361 від 26 жовт. 2010 р.) [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.

23. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності / Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 433 від 28 берез. 2013 р., із змінами [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.

24. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» / Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07 лют. 2013 р., із змінами [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.

25. Організація і методика економічного аналізу : [навч. посіб.] / [Косова Т. Д., Сухарев П. М., Ващенко Л. О. та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.

26. Оцінка, аналіз, планування фінансового становища підприємства : науково-методичне видання ; [за ред. д.е.н., проф. А. В. Чупіса]. – Суми : Видавництво «Довкілля», 2001. – 404 с.

27. Павловська О. В. Фінансовий аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц.] / Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. – К. : КНЕУ, 2002. – 388 с.

28. Подольська В. О. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.] / В. О. Подольська, О. В. Ярш. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.

29. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями / Затверджено постановою Правління Національного банку України № 351 від 30 черв. 2016 р. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

30. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання [підручник] / П. Я. Попович ; 3-тє вид., переробл. і доп. – К. : Знання, 2008. – 630 с.

31. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : [навчальний посібник] / Г. В. Савицька ; 3-тє вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2007. – 668 с.

32. Селіверстова Л. С. Фінансовий аналіз : [навч-метод. посіб.] / Л. С. Селіверстова, О. В. Скрипник ; за заг. ред. С. М. Безрутенка. – К. : Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. – 274 с.

33. Старостенко Г. Г. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.] / Г. Г. Старостенко, Н. В. Мірко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 224 с.

34. Тринька Л. Я. Економічний аналіз : [навчально-методичний посібник] / Л. Я. Тринька, О. В. Липчанська (Іванчук). – К. : Алерта, 2013. – 568 с.

35. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. – Полтава : ПДАА, 2016. – 432 с.

36. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз бізнесу : [навчальний посібник] / Ю. М. Тютюнник. – Полтава : ІнтерГрафіка, 2004. – 288 с.

37. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : [навчальний посібник] ; частина I / Ю. М. Тютюнник. – Полтава : ПДАА, 2009. – 406 с.

38. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : [навчальний посібник] ; частина II / Ю. М. Тютюнник. – Полтава : ПДАА, 2009. – 399 с.

39. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз. Практикум : [навч. посіб.] / Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В., Дорошенко А. П. – Полтава : РВВ ПДАА, 2010. – 354 с.

40. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : [навчальний посібник] / Ю. М. Тютюнник. – К. : Знання, 2012. – 815 с.

41. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : [навчальний посібник] ; частина I / Ю. М. Тютюнник ; 2-ге вид., перероб. і доп. – Полтава : РВВ ПДАА, 2014. – 358 с.
42. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : [навчальний посібник] ; частина II / Ю. М. Тютюнник ; 2-ге вид., перероб. і доп. – Полтава : РВВ ПДАА, 2014. – 394 с.
43. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.] / [Салига С. Я., Дацій Н. В., Корецька С. О. та ін.]. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 210 с.
44. Фінансово-економічний аналіз : [підручник] / [Буряк П. Ю., Римар М. В., Бець М. Т. та ін.] ; під заг. ред. П. Ю. Буряка, М. В. Римара. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 528 с.
45. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз : [навчальний посібник] / Ю. С. Цал-Цалко ; 2-е вид., переробл. і доп. – К. : ЦУЛ, 2002. – 360 с.
46. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз : [підручник] / Ю. С. Цал-Цалко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
47. Шморгун Н. П. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.] / Н. П. Шморгун, І. В. Головка. – К. : ЦНЛ, 2006. – 528 с.
48. Щибиволок З. І. Аналіз банківської діяльності : [навчальний посібник] / З. І. Щибиволок ; 2-ге вид. – К. : Знання, 2007. – 311 с.

Додаток А
(зразок титульної сторінки)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Кафедра економічної теорії та економічних досліджень

КУРСОВА РОБОТА
з навчальної дисципліни
«Фінансовий аналіз»
на тему

« _____
_____ »

Виконав здобувач вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
«Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»
ступеня _____
_____ курсу, _____ групи
факультету _____
_____ форми навчання

Науковий керівник _____

Полтава 201__

Додаток Б

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Кафедра ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ЗАВДАННЯ

на курсову роботу

Здобувачеві вищої освіти курсу _____ групи _____, за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема: _____

2. Строк здачі курсової роботи на кафедру – не пізніше __ _____ 201__ р.

3. Перелік питань, що підлягають розробці: _____

Дата видачі завдання «_____» _____ 201__ р.

Керівник курсової роботи _____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Завдання прийняв до виконання _____ (підпис здобувача вищої освіти) _____ (прізвище, ініціали)

Додаток В
Полтавська державна аграрна академія

Факультет _____ Форма навчання _____

Освітньо-професійна програма _____

Спеціальність _____ Група _____

Л И С Т О Ц І Н Ю В А Н Н Я
курсової роботи

з дисципліни фінансовий аналіз
здобувача вищої освіти _____
на тему _____

Обсяг курсової роботи _____ Кількість використаних джерел _____

Загальна оцінка роботи (необхідне підкреслити, у разі потреби – доповнити): *актуальність теми розкрито* – фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *ступінь втілення мети та виконання завдань дослідження* – низький; середній; високий; *повнота розкриття теми роботи у змісті* – фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі _____

Загальна оцінка змісту та якості оформлення роботи (необхідне підкреслити, у разі потреби – доповнити): *теоретичний розділ містить кількість критичних оцінок* – недостатню, достатню; *аналітичний розділ містить ознак практичного дослідження*: фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *проектний розділ містить конкретних пропозицій та наукових розробок*: фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *додатки пов'язані з матеріалом роботи*: фрагментарно; на середньому рівні, у повному обсязі; *висновки за результатами досліджень мають обґрунтування*: недостатнє, відносно достатнє, достатнє; *пропозиції мають характер* – декларативний, певною мірою практичний, практичний _____

Результати оцінювання курсової роботи

Критерії оцінювання курсової роботи	Максимальна кількість балів	Отримані бали
1. Оцінка змісту курсової роботи		
1. Обґрунтування актуальності обраної теми роботи, формулювання мети, завдання, об'єкта та предмета дослідження	5	
2. Відповідність змісту курсової роботи темі та затвердженому плану	5	
3. Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження, та глибина і якість аналізу теоретичного матеріалу	10	
4. Якість практичного дослідження та його детальний аналіз з використанням наукових методів та новітніх інформаційних джерел	10	
5. Науковий підхід до виявлення проблем та обґрунтованість шляхів удосконалення та практична значущість висновків і пропозицій відповідно до теми дослідження	10	
6. Інші характеристики	9	
<i>Разом</i>	49	
2. Оцінка якості оформлення курсової роботи		
1. Ілюстративність роботи (наявність та відповідність діючим стандартам таблиць, графіків, схем та списку використаних джерел)	5	
2. Відповідність оформлення курсової роботи встановленим вимогам і дотримання графіку виконання	5	
<i>Разом</i>	10	
3. Загальна кількість балів за виконання курсової роботи (до захисту)	59	

Висновки (*підкреслити*):

- рекомендувати до захисту без доопрацювання;
- рекомендовано до захисту за умови доопрацювання _____
- не рекомендовано до захисту, необхідно суттєво доопрацювати _____

Роботу перевірів: _____

(науковий ступінь, вчене звання, посада, П.І.П. викладача кафедри, що перевіряв курсову роботу)

« _____ » _____ 201__ р.

_____ (підпис)

Затверджено до друку кафедрою економічної теорії та економічних досліджень, протокол № 2 від 4.09.2018 р.
Формат 60x90 1/16. Папір офсетний (білий 70-80 г/м²).
Ум. друк. арк. 1,44. Авт. арк. (Обл.-вид. арк.) 1,05.
Тираж _____ пр. Гарнітура Times New Roman Cyr.

Друк – Тютюнник Ю. М., кафедра економічної теорії та економічних досліджень Полтавської державної аграрної академії